

اساس آموزش

شغل محوری؛

گفتگو با مهندس گرگین زاده - معاونت دفتر فناوری های دانشگاه جامع علمی - کاربردی

دفتر مدیریت فناوری از چه سالی کار خود را آغاز کرده و تا به امروز چه فعالیتهایی را داشته است؟

مدیریت امور فناوری به طور رسمی فعالیت خود را از سال ۸۳ آغاز کرد. هدف از ایجاد مدیریت این بوده که خروجی دوره‌های آموزشی علمی-کاربردی را در راستای پژوهش‌های کاربردی، کارآفرینی و فناوریهای اشتغالزا و فراتر از بحثهای صرفاً پژوهشی به کار گیرد. معمولاً دفاتر ارتباط با صنعت دانشگاهها امور مربوط به تعامل دانشجویان و محیط‌های صنعتی و سایر مباحث فناوری را به عهده دارند اما به دلیل ماهیت دانشگاه جامع علمی-کاربردی و اینکه دوره‌های آموزشی به درخواست خود وزارتخانه‌ها، صنایع و سازمانهای دولتی و غیر دولتی برگزار می‌شوند دانشجویان به این دفتر در دانشگاه نیازی ندارند و ما پس از ایجاد این مدیریت به بحثهایی فراتر از ارتباط با صنعت پرداخته‌ایم و امور فناوری مرتبط با دانشجویان و دانش‌آموختگان علمی-کاربردی را مورد توجه قرار داده‌ایم مشاوره شغلی افراد، حمایت از حقوق مالیت فکری و ثبت اختراع، نمایشگاههای فناوری و اشتغال و کارآفرینی از جمله مباحث مورد توجه این مدیریت است. در زمینه کارآفرینی که امروزه بسیار مطرح است، جشنواره کارآفرینی را برپا می‌کنیم. ما در این جشنواره، کارآفرینان نمونه دانشگاه را از بین دانشجویان، دانش‌آموختگان و مدرسان علمی-کاربردی انتخاب می‌کنیم. دانش‌آموختگان دانشگاه ما به دلیل اینکه در زمینه علوم کاربردی تحصیل میکنند، بیشتر بر رشته تحصیلیشان تسلط دارند. ما در دانشگاه محدودیت سنی نداریم و حتی دانشجویان ۵۰ ساله هم داریم. اغلب دانشجویان

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رمال جامع علوم انسانی

در دهه‌های اخیر با رشد جمعیت جوان، کشور در شرایط بحرانی اشتغال قرار گرفته است و اکثر جوانان با این مشکل روبرو هستند. اما مسئله جالب توجه در این میان کارشناسان یکی از عمده‌ترین دلایل این معضل را روش نادرست آموزشی در دانشگاههای کشور می‌دانند. آموزش تئوری صرف و قرار نگرفتن دانشجویان در کارگاههای عملی و عدم آشنایی با بازار، آنها را برای موفقیت در بازار کسب و کار ناکام گذارده است. با تمام صحبت‌هایی که در چند سال اخیر پیرامون این مسئله وجود دارد اما همچنان دانشگاههای معتبر ما به سیستم آموزشی تاریخ گذشته خود پافشاری می‌کنند.

البته تاسیس دانشگاه جامع علمی-کاربردی در چند سال اخیر تا حدی شیوه‌های آموزشی جدید را به کار برده است و دانشجویان این دانشگاه علاوه بر مباحث علمی با روش‌های عملی نیز آشنا می‌شوند. در این دانشگاه از تمام اقشار جامعه حضور دارند افراد با تجربه‌ای که قصد ارتقاء سطح دانش و مهارت خود را دارند و یا فارغ‌التحصیلانی که قصد کسب مهارت‌های حرفه‌ای و تخصصی در رشته خود دارند.

این دانشگاه نخستین دانشگاهی می‌باشد که از سال ۸۲ به ایجاد مدیریت فناوری در چارت سازمانی خود اقدام نموده است. مدیر امور فناوری مهندس عطارنیا هستند که به دلیل مشغله کاری ایشان با مهندس گرگین زاده به صحبت پرداختیم. وی کارشناس ارشد مهندسی مکانیک گرایش بیومکانیک و دانش‌آموخته دانشگاه علم و صنعت است.

ما تجربه کاری بالایی دارند و برای بالا بردن سطح علمی و مهارتیشان به دانشگاه مراجعه می‌کنند به همین دلیل دانشجویان دانشگاه علمی-کاربردی بیشتر به سمت کارآفرینی می‌روند. کارآفرین نمونه سال گذشته - آقای محسنی - قرارداد ۵ میلیون دلاری با ازبکستان دارد تا گل و گیاه زینتی تولیدی خود را به آن کشور صادر کند و امسال نیز موفق به کسب عنوان صادرکننده نمونه استان مازندران شده است.

دانشگاه در زمینه اشتغال دانشجویان چه بسترسازی‌هایی انجام داده است؟

دانشگاه علمی-کاربردی برخلاف دانشگاه‌های دیگر اشتغال دانشجویان را وظیفه خود می‌داند و با آموزش مهارت به دانشجویان، آنها را برای ورود به بازار کارآماده می‌کند. ما حتی پس از جذب دانشجویان در بازار کار، ارزیابی را از آنچه آنها در دانشگاه فراگرفته‌اند و در بازار به کار برده‌اند، انجام می‌دهیم. سال گذشته تجربه‌ای در این خصوص با صندوق مهر رضا داشتیم که طی تفاهم نامه‌ای این صندوق به دانش‌آموختگان بیکار اما مستعد دانشگاه وام بدهد. براساس شرایط ویژه این صندوق ما به دانشجویان طریقه

چه روش‌هایی را برای ایجاد فرهنگ کارآفرینی در دانشگاه انجام داده‌اید؟

از سال ۸۳ سه واحد درسی به صورت اجباری برای کلیه رشته‌ها در زمینه کارآفرینی در نظر گرفتیم. اساتید این درس هم از مراکز تخصصی هر رشته دعوت شدند. مثلاً مدرسی که در صنایع غذایی کار می‌کند به دانشجویان این رشته کارآفرینی را آموزش می‌دهد. ما در این مدیریت به هدایت افراد کارآفرین می‌پردازیم. البته قصد داریم تا با برگزاری نمایشگاه‌ها، جشنواره‌ها از کارآفرینان حمایت کنیم البته به دلیل نوبت بودن این دفتر توان مالی این حمایت‌ها را بصورت مستقیم نداریم. امروز دانشگاه و وزارت کار همکاری مناسبی دارند و این نشان دهنده این است که توانایی‌های دانشگاه برای وزارت کار اثبات شده است. مسئله دیگر این که ما مبحث کارورزی را بسیار جدی دنبال می‌کنیم. کارورزی با کارآموزی متفاوت است زیرا دانش‌آموخته دانشگاه علمی-کاربردی مهارت و کار را آموخته و به دنبال کسب تجربه است. همچنین چندی است با وزارت تعاون شروع به همکاری کرده‌ایم که این مسئله با توجه به شناخت بیشتری که ما بر مسائل دانشجویان داریم

دانشجویان نیز نباید به دنبال صندلی پیش ساخته‌ای باشند تا به محض

فارغ‌التحصیلی مشغول کار شوند. یکی از شعارهای دانشگاه علمی-کاربردی

این است که دانشجو کارجو تربیت نمی‌شود بلکه کارآفرین تربیت می‌شود

به وزارت تعاون نیز کمک خواهد کرد.

طرح‌ها تا چه حد تامین مالی می‌شوند؟

برای طرح‌های پژوهشی که توسط انجمن‌های علمی-کاربردی ارسال می‌شوند تا ۵۰۰ هزار تومان و اگر مبلغ بالاتری نیاز داشته باشد از فیلتر مالی بیشتری عبور خواهد کرد تا در نهایت به تصویب شورای پژوهشی دانشگاه برسد. اگر دانشجویان انجمن‌های علمی طرح‌های اشتغالزا داشته باشند به منظور حمایت مالی و اجرای طرح به وزارت کار یا صندوق مهر رضا (غ) معرفی خواهند شد.

از نظر شما، شیوه آموزشی دانشگاه علمی-کاربردی بر موفقیت دانشجویان دانشگاه تاثیر داشته یا تنها خصوصیت فردی این افراد باعث این مسئله شده است؟

هر دو، البته افراد کارآفرین، از کودکی در محیط خانواده با این تفکر رشد می‌کنند و خصوصیات کارآفرینی مثل ریسک پذیری، خلاقیت، نوآوری، خودباوری و اعتماد به نفس در آنها بوده است اما در این میان نمی‌توان نقش دانشگاه را در بالفعل کردن توان بالقوه دانشجویان نادیده گرفت. زمانیکه دانشجو موظف به گذراندن ۳ واحد درس کارآفرینی است ناگزیر اگر در این مورد اطلاعی هم نداشته باشد، آشنا شده و قدم‌های مثبتی را در آینده برخواهد داشت. من دانشجویی را در رشته موسیقی داشتم که به گفته خودش فقط به این فکر بود که در یک آموزشگاه، سه‌تار تدریس کند. اما بعد از گذراندن درس کارآفرینی به دنبال طرح‌های

زیادی جهت ایجاد دفتر کار برای خود و بستن قراردادهای بزرگ با سازمان‌هایی چون صداوسیما است.

بر چه اساسی رشته‌ها در دانشگاه شکل گرفته‌اند؟

اساس دانشگاه علمی-کاربردی شغل محوری است. به این معنا که تخصص‌های موردنیاز جامعه بررسی می‌شود و ارگان‌های مختلفی مانند صنعت آب و برق، وزارت کشاورزی، صنایع و معادن و... تخصص‌های مورد نیازشان را اعلام می‌کنند. این رشته‌ها بعد از طی مراحل متعددی در دفتر برنامه‌ریزی درسی در نهایت بصورت یک رشته تخصصی تدوین و اجرا می‌شوند مانند رشته‌های کاردانی تعمیرات سخت‌افزار کامپیوتر، تعمیر و نگهداری تاسیسات نیروگاهی، ماشین‌افزار، جوشکاری، پرورش شیر و فرآورده‌های لبنی، پرورش شترمرغ و... سابقاً در این رشته‌ها تکنسین در کشور وجود نداشت تا کارهای مربوطه را انجام دهد. حتی دانشگاه برای ایجاد مقاطع بالاتر در این رشته‌ها نیز برنامه دارد. در دانشگاه به دلیل اینکه براساس نیاز جامعه رشته‌ها تدوین می‌شوند اگر زمانی رشته‌ای در کشور مورد نیاز نباشد و تعداد دانش‌آموختگان اشباع شود، آن رشته حذف خواهد شد.

مدیریت فناوری، برنامه‌های برای تاسیس مرکز رشد در دانشگاه دارد؟

یکی از مواردی که به دنبال ایجاد آن هستیم مراکز رشد علمی و فناوری است. البته مرکز رشد برای ما تعبیر دیگری دارد. به عقیده من دانش‌آموختگان ما در دانشگاه تئوری صرف آموزش نمی‌بینند و شاید ایده محوری آنها از نظر پژوهشی و مرز دانش چشمگیر نباشد اما به دلیل دارا بودن مهارت‌های کاربردی به بازار کار نزدیک‌تر است. حتی در زمینه ارتباط با صنعت نیز متفاوتیم. زمانی که اساتید رشته‌ها از صنعتگران هستند و دوره‌های آموزشی درون مراکز صنعتی تشکیل می‌شوند، پس فاصله‌ای میان دانشگاه و صنعت نیست و در مراکز رشد نیازی به صرف انرژی برای ایجاد ارتباط با صنعت نداریم. دانشجویان ما در زمینه تجاری‌سازی فناوری‌های موجود، بهتر می‌توانند در مراکز رشد فعالیت کنند. ما طرح مرکز رشد گل و گیاه را به وزارت علوم فرستاده‌ایم تا مرکز رشد در درون پایانه صادرات گل و گیاه استان مازندران (که هم اکنون توسط یکی از دانشجویان کارآفرین دانشگاه در حال تاسیس است) قرار گیرد. در این مرکز شرکتهای تخصصی در زمینه‌های

سموم، خاک، گل و گیاه، بسته‌بندی و... توسط دانش‌آموختگان همان رشته‌ها تاسیس خواهد شد. همانطور که می‌دانید یکی از مشکلات صنایع کشور، بسته‌بندی آنهاست و بسته‌بندی نامناسب در صادرات باعث عدم موفقیت ما شده است. در این مرکز رشد، فضایی جهت آزمایشگاه، قرنطینه گیاه و حتی شرکت‌هایی مجازی برای فروش گل و گیاه نیز در نظر گرفته شده است. شاید به این دلیل که دانشگاه جامع علمی-کاربردی با شاخص‌های دانشگاه‌های نظری ستجیده میشود تا کنون طرح مرکز رشد علمی-کاربردی مورد توجه و حمایت وزارت علوم قرار نگرفته‌است.

از نظر شما مهمترین علت در عدم موفقیت فارغ‌التحصیلان در بازار کار چیست؟

از نظر سازمان ملل رابطه میان بیکاری و آموزش، شاخصی برای توسعه یافتگی کشورها محسوب می‌شود. در این راستا سازمان ملل آماری را ارائه کرده است به اعتقاد آنها در کشورهای در حال توسعه رابطه آموزش و بیکاری مستقیم است. یعنی هرچه آموزش بیشتر باشد (به دلیل الگوهای نامناسب اقتصادی، رشد جمعیت، گسترش بیش از حد کمی آموزش) میزان بیکاری بالاست. اما در کشورهای توسعه یافته با آموزش نرخ بیکاری پایین می‌آید. تحقیقات انجام شده در کشورمان صحت این رابطه را از سال ۱۳۷۷ تا ۱۳۸۱ با توجه به نرخ بیکاری کل افراد جامعه و بیکاری دانش‌آموختگان نشان می‌دهد که در آن بیکاری کل تقریباً در سال ۸۱ کنترل شده و کاهش پیدا می‌کند و از ۱۴/۵ درصد به ۱۲/۸ درصد میرسد. (با توجه به سایت مرکز آمار). اما بیکاری دانش‌آموختگان افزایش شدیدی داشته است (از ۶/۵٪ در سال ۷۷ به ۱۳/۱٪ در سال ۸۱). با این پیش‌فرض که امروزه آموزش لازمه پیشرفت هر جامعه‌ای است، می‌توان نتیجه گرفت که نگاه به مسایل آموزشی بدون در نظر گرفتن نیازهای شغلی جامعه باید تغییر کند و دانشجویان نیز باید با روحیه کارآفرینی آموزش ببینند. در واقع کارآفرینی راه حل مسأله بیکاری است. هر جامعه‌ای در افزایش کرسی‌های شغلی محدودیت‌هایی دارد اما نباید این روند رو به افزایش فارغ‌التحصیلان باعث تشدید بیکاری در جامعه شود. دانشجویان نیز نباید به دنبال صندلی پیش ساخته‌ای باشند تا به محض فارغ‌التحصیلی مشغول کار شوند. یکی از شعارهای دانشگاه علمی-کاربردی این است که دانشجو کارجو تربیت نمی‌شود بلکه کارآفرین تربیت می‌شود.

